T084 TKL 2 (30) 1509 Luận Đại Trí Độ-Giải Thích Phẩm 12-Cú Nghĩa

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 44 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM MÖÔØI HAI: CUÙ NGHÓA (Kinh Ñaïi Baùt-nhaõ ghi: Phaåm Thí Duï)

KINH: Baáy giôø Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo laø cuù nghóa Boà-taùt? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Khoâng coù cuù nghóa laø cuù nghóa Boà-taùt. Vì sao? Vì trong Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng coù nghóa xöù, cuõng voâ ngaõ, vì theá khoâng coù cuù nghóa laø cuù nghóa Boà-taùt. Tu-boà-ñeà! Thí nhö chim bay giöõa hö khoâng khoâng coù daáu chaân, cuù nghóa Boà-taùt thaät khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Thí nhö vieäc thaáy ôû trong moäng khoâng coù nôi choán, cuù nghóa Boà-taùt thaät khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Thí nhö huyeãn khoâng coù nghóa thaät, nhö soùng naéng, nhö tieáng vang, nhö boùng, nhö Phaät bieán hoùa (kinh Ñaïi Baùt-nhaõ ghi : Phaät saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc; Phaät saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp v.v... ND), khoâng coù thaät nghóa, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Thí nhö nhö, phaùp taùnh, phaùp töôùng, phaùp vò, thaät teá, khoâng coù thaät nghóa, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Thí nhö saéc ngöôøi huyeãn khoâng coù thaät nghóa; thoï, töôûng, haønh, thöùc ngöôøi huyeãn khoâng coù thaät nghóa. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt thaät khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Thí nhö con maét ngöôøi huyeãn khoâng coù thaät nghóa, cho ñeán yù khoâng coù thaät nghóa. Tu-boà-ñeà! Nhö saéc ngöôøi khoâng coù thaät nghóa cho ñeán phaùp khoâng coù nghóa; nhaõn xuùc cho ñeán yù xuùc laøm nhaân duyeân sinh thoï khoâng coù thaät nghóa. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö ngöôøi huyeãn khi tu haønh noäi khoâng khoâng coù thaät nghóa, cho ñeán tu haønh voâ phaùp höõu phaùp khoâng khoâng coù thaät nghóa. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö ngöôøi huyeãn tu Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung khoâng coù thaät nghóa. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö saéc cuûa Nhö Lai, ÖÙng cuùng, Chaùnh bieán tri khoâng coù thaät nghóa, vì saéc aáy khoâng coù. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö thoï, töôûng, haønh, thöùc cuûa Nhö Lai, ÖÙng cuùng, Chaùnh bieán tri khoâng coù thaät nghóa, vì thöùc aáy khoâng coù. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö maét Phaät khoâng coù nôi choán, cho ñeán yù khoâng coù nôi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 44 2 choán; saéc cho ñeán phaùp khoâng coù nôi choán; nhaõn xuùc cho ñeán yù xuùc laøm nhaân duyeân sinh thoï khoâng coù nôi choán. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö Phaät noäi khoâng khoâng coù nôi choán, cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng khoâng coù nôi choán. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt- nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö Boán nieäm xöù cuûa Phaät khoâng coù nôi choán, cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung khoâng coù nôi choán. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö trong höõu vi taùnh khoâng coù nghóa voâ vi taùnh, trong voâ vi taùnh khoâng coù nghóa höõu vi taùnh. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt- nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö nghóa baát sinh baát dieät khoâng coù nôi choán. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö chaúng laøm, chaúng ra, chaúng ñöôïc, chaúng nhô, chaúng saïch neân khoâng coù nôi choán. Cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Phaùp gì chaúng sinh chaúng dieät neân khoâng coù nôi choán? Phaùp gì chaúng laøm, chaúng ra, chaúng ñöôïc, chaúng nhô, chaúng saïch neân khoâng coù nôi choán? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Saéc chaúng sinh chaúng dieät neân khoâng coù nôi coù choán; thoï, töôûng, haønh, thöùc chaúng sinh chaúng dieät neân khoâng coù nôi choán, cho ñeán chaúng nhô, chaúng saïch cuõng nhö vaäy. Möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi chaúng sinh chaúng dieät neân khoâng coù nôi coù choán, cho ñeán chaúng nhô, chaúng saïch cuõng nhö vaäy. Boán nieäm xöù chaúng sinh chaúng dieät neân khoâng coù nôi choán, cho ñeán chaúng nhô chaúng saïch cuõng nhö vaäy; Möôøi taùm phaùp khoâng chung chaúng sinh chaúng dieät neân khoâng coù nôi coù choán, cho ñeán chaúng nhô chaúng saïch cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö tònh nghóa Boán nieäm xöù roát raùo khoâng theå coù ñöôïc. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö tònh nghóa Boán Chaùnh caàn cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung roát raùo khoâng theå coù ñöôïc. Boà-taùt ma-ha-taùt tu haønh Baùt- nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö trong töôùng tònh töôùng, ngaõ khoâng theå coù ñöôïc, vì töôùng ngaõ khoâng coù; cho ñeán trong töôùng tònh, töôùng keû bieát, keû thaáy khoâng theå coù ñöôïc, vì töôùng bieát thaáy khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Thí nhö khi maët trôøi xuaát hieän, khoâng coù boùng toái; Boà-

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 44 3 taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Thí nhö luùc kieáp taän löûa ñoát, khoâng coøn vieäc gì. Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Trong tònh giôùi cuûa Phaät khoâng coù phaù giôùi. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt

khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö trong ñònh cuûa Phaät khoâng coù taâm taùn loaïn, trong tueä cuûa Phaät khoâng coù taâm ngu si, trong giaûi thoaùt cuûa Phaät khoâng coù khoâng giaûi thoaùt, trong giaûi thoaùt tri kieán cuûa Phaät khoâng coù khoâng giaûi thoaùt tri kieán. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Thí nhö trong aùnh saùng Phaät, aùnh saùng maët trôøi maët traêng khoâng hieän, trong aùnh saùng Phaät aùnh saùng cuûa trôøi Töù thieân vöông, trôøi ba möôi ba, trôøi Daï-ma, trôøi Ñaâu xuaát ñaø, trôøi Hoùa laïc, trôøi Tha-hoùa-töï- taïi, trôøi Phaïm chuùng cho ñeán trôøi A-ca-nò-tra khoâng hieän. Tu-boà-ñeà! Boà- taùt ma-ha-taùt tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuù nghóa Boà-taùt khoâng coù cuõng nhö vaäy. Vì côù sao? Vì heát thaûy phaùp Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, Boà-taùt, nghóa Boà-taùt, ñeàu chaúng hôïp, chaúng taùn, khoâng saéc khoâng hình, khoâng ñoái ngaïi, nghóa laø nhaát töôùng voâ töôùng. Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt ñoái vôùi töôùng voâ ngaïi cuûa heát thaûy phaùp caàn neân hoïc, neân bieát. LUAÄN: Hoûi: Töø tröôùc laïi ñaây Phaät vôùi Tu-boà-ñeà, duøng ñuû thöù nhaân duyeân phaù danh töï Boà-taùt, sao nay coøn hoûi cuù nghóa Boà-taùt? Ñaùp: Tu-boà-ñeà phaù danh töï Boà-taùt, Phaät khoâng phaù; noùi danh töï Boà-taùt töø tröôùc laïi ñaây roát raùo khoâng, chæ töø trong soá naêm uaån giaû danh laø Boà-taùt. Song chuùng sinh cho giaû danh laø thaät, neân Phaät noùi gæa danh khoâng thaät, chæ töø caùc phaùp soá hoøa hôïp laøm teân goïi. Laïi nöõa, Phaät phaùp voâ löôïng voâ bieân, khoâng theå nghó baøn. Tu-boà-ñeà nhaân danh töï Boà-taùt khoâng maø noùi töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, nay muoán nghe Phaät giaûng töï nghóa Boà-taùt, nhaân ñoù maø noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Laïi nöõa, nhaân duyeân neân hoûi coù voâ löôïng voâ bieân, nghóa laø aâm thanh cuûa Phaät coù saùu möôi thöù trang nghieâm, coù theå khieán cho chö thieân chuyeân nghe huoáng gì ngöôøi. Chæ coù aâm thanh ñuû khieán ngöôøi öa nghe huoáng gì noùi ñeán nghóa lôïi ích lôùn! Tu-boà-ñeà theo Phaät nghe vieäc aáy, ñoái vôùi ngöôøi chöa phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc neân khieán hoï phaùt taâm; ngöôøi ñaõ phaùt taâm maø chöa thöïc haønh saùu Ba-la-maät, thì khieán hoï thöïc haønh; ngöôøi thöïc haønh maø khoâng thanh tònh thì khieán hoï thanh tònh; ngöôøi thöïc haønh thanh tònh thì khieán truù ñòa vò baát thoái; thaønh töïu chuùng sinh, ñaày ñuû Phaät

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 44 4 phaùp, cho ñeán ñöôïc moät ñôøi boå xöù. Do voâ löôïng nhaân duyeân lôïi ích nhö vaäy, neân Phaät duøng Tu-boà-ñeà laøm vaán chuû, ñeå noùi vôùi chuùng sinh ôû taïi phaùp hoäi trong möôøi phöông theá giôùi. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Voâ nghóa laø cuù nghóa Boà-taùt, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng nôi choán, cuõng khoâng ngaõ khoâng teân, ôû trong ñoù khoâng nôi nöông töïa, töùc laø phaùp khoâng, khoâng ngaõ danh, khoâng ngöôøi ñaéc ñaïo. Phaät khai thò cho Tu-boà-ñeà: Neáu oâng bieát khoâng ta, khoâng cuûa ta, thì chöùng A-la-haùn. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng ta, khoâng cuûa ta, gioáng nhö chim bay giöõa hö khoâng, khoâng coù daáu chaân. Nghóa Boà-taùt cuõng nhö vaäy, ñi giöõa caùc phaùp hö

khoâng, khoâng nôi nöông töïa truù tröôùc, vì leõ aáy, noùi khoâng coù cuù nghóa Boà-taùt. Hoûi: Theá naøo laø Boà-taùt cuù? Theo ngöõ phaùp cuûa Thieân Truùc (AÁn Ñoä), caùc chöõ hôïp laïi thaønh lôøi, caùc lôøi hôïp laïi thaønh cuù. Nhö "Boà" laø moät chöõ, "Ñeà" laø moät chöõ, hai chöõ aáy khoâng hôïp laïi thôøi khoâng coù lôøi, neáu hôïp laïi goïi laø "Boà-ñeà", (Trung Hoa dòch laø trí tueä voâ thöôïng). "Taùt-ñoûa" hoaëc goïi laø chuùng sinh, hoaëc goïi laø ñaïi taâm; vì trí tueä voâ thöôïng maø phaùt ñaïi taâm, goïi laø Boà-ñeà Taùt-ñoûa. Nguyeän muoán laøm cho chuùng sinh thaønh ñaïo Voâ thöôïng, aáy goïi laø Boà-ñeà Taùt-ñoûa. Laïi nöõa, trong phaåm naøy Phaät vaø ñeä töû duøng caùc nhaân duyeân noùi nghóa Boà-taùt ma-ha-taùt. Boà-ñeà moät lôøi, Taùt-ñoûa moät lôøi, hai lôøi hôïp laïi neân goïi laø nghóa. Neáu muoán danh töï, ngöõ cuù, thôøi ñeàu ñoàng moät vieäc, khoâng nôi choán. Nay Tu-boà-ñeà hoûi do phaùp coù töôùng nhaát ñònh gì goïi laø cuù nghóa Boà-taùt. Thieân Truùc noùi "Ba-ñaø", coù nghóa laø "Cuù". Cuù aáy coù caùc nghóa, nhö trong thí duï ôû sau seõ noùi. Hoûi: Chæ caàn laáy vieäc chim bay giöõa hö khoâng thì cuõng ñuû chæ roõ cuù nghóa,côù sao phaûi noùi roäng nhieàu thöù? Ñaùp: Chuùng sinh nghe laõnh thoï, coù nhieàu haïng khoâng ñoàng, coù ngöôøi öa nghóa, coù ngöôøi öa thí duï. Thí duï coù theå laøm cho hieåu nghóa, nhaân ví duï maø sinh taâm öa thích, nhö ngöôøi sinh ra ñoan chaùnh, laïi theâm trang söùc, caøng laøm cho röïc rôõ. Trong thí duï naøy phaàn nhieàu laáy nghóa ñeå ví duï nghóa, nhö sau ñaây noùi: Nhö moäng, nhö boùng, nhö tieáng vang, nhö soùng naéng, nhö vieäc Phaät hoùa ra, caùc vieäc aáy hö doái, nhö tröôùc noùi. Nghóa Boà-taùt cuõng nhö vaäy, chæ coù theå tai nghe tieáng, hö doái khoâng thaät, vì theá, Boà-taùt khoâng neân töï cao. Caùc caâu nhö nhö, phaùp taùnh, phaùp töôùng, thaät teá v.v..., khoâng coù nghóa nhaát ñònh, nhö ngöôøi huyeãn, khoâng coù naêm uaån cho ñeán caùc Phaät phaùp, nhö naêm phaùp uaån cuûa Phaät (Phaät do naêm phaùp uaån laø giôùi, ñònh, tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán hôïp thaønh – ND) cho ñeán heát thaûy phaùp; nhö trong phaùp höõu vi khoâng coù phaùp voâ vi, nhö trong phaùp voâ vi khoâng coù phaùp höõu vi. Phaùp voâ vi chaúng sinh chaúng dieät, coøn trong caùc phaùp, khoâng coù töôùng chaúng sinh chaúng dieät, cuõng khoâng coù dò töôùng; nhö Ba möôi baûy ñaïo phaåm khoâng coù töôùng thanh tònh, vì coù

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 44 5 ngöôøi ñaém Ba möôi baûy phaåm phaùp aáy, töùc laø kieát söû; nhö ngaõ cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng theå coù ñöôïc töôùng thanh tònh. Hoûi: Ngaõ cho ñeán keû bieát, keû thaáy laøm sao tònh? Ñaùp: Moãi moãi tìm kieám töôùng ngaõ khoâng theå coù ñöôïc, aáy goïi laø ngaõ tònh. Coøn trong ñeä nhaát nghóa khoâng tònh, khoâng baát tònh, thí nhö röûa thaây choù cheát thoái, cho ñeán da loâng, maùu thòt, xöông tuûy ñeàu heát, luùc aáy chaúng phaûi choù, chaúng phaûi heo, khoâng ñöôïc noùi noù tònh, khoâng ñöôïc noùi noù baát tònh. Ngaõ cho ñeán keû bieát, keû thaáy cuõng nhö vaäy. Laáy trí tueä voâ ngaõ, khoâng, maø tìm kieám töôùng ngaõ khoâng theå coù ñöôïc, luùc aáy chaúng phaûi höõu ngaõ, chaúng phaûi voâ ngaõ. Nhö khi maët trôøi xuaát hieän khoâng coù boùng toái, luùc kieáp taän khoâng coù moïi vaät; nhö giôùi uaån trong naêm phaùp uaån cuûa Phaät, vieäc phaù giôùi khoâng theå coù ñöôïc, nhö aùnh saùng maët trôøi,

maët traêng, tinh tuù, ngoïc thaät chö thieân, quæ thaàn, roàng chuùa v.v... ñoái vôùi aùnh saùng cuûa Phaät thì khoâng hieän ñöôïc, vì aùnh saùng cuûa Phaät töø löïc ñaïi phöôùc ñöùc thaàn thoâng phaùt sinh. Cuù nghóa Boà-taùt cuõng nhö vaäy, vaøo trong aùnh saùng trí tueä Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thì khoâng hieän. Nhaân caùc thí duï aáy daïy caùc Boà-taùt haõy sieâng hoïc heát thaûy phaùp, khoâng thuû töôùng, vì khoâng sôû ñaéc vaäy. KINH: Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Nhöõng gì laø heát thaûy phaùp? Taïi sao trong heát thaûy phaùp khoâng coù töôùng ngaên ngaïi, neân hoïc, neân bieát? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Heát thaûy phaùp laø phaùp laønh, phaùp kyù, phaùp voâ kyù, phaùp theá gian, phaùp xuaát theá gian, phaùp höõu laäu, phaùp voâ laäu, phaùp höõu vi, phaùp voâ vi, phaùp chung, phaùp chaúng chung. Tu-boà-ñeà! AÁy goïi laø heát thaûy phaùp. Boà-taùt ma-ha-taùt ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng coù töôùng ngaên ngaïi aáy, neân hoïc, neân bieát. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Sao goïi laø phaùp laønh theá gian? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Phaùp laønh theá gian laø hieáu thuaän cha meï, cuùng döôøng Sa-moân, Baø-la-moân, kính thôø toân tröôûng, boá thí choã coù phöôùc, phöôùc nghieäp boá thí, phöôùc nghieäp trì giôùi, phöôùc nghieäp tu ñònh, phöôùc nghieäp khuyeán ñaïo, phöông tieän sinh phöôùc ñöùc, möôøi thieän nghieäp ñaïo theá gian, quaùn chín töôùng laø töôùng phình tröôùng, töôùng maùu chaûy, töôùng hö hoaïi, töôùng muïc naùt, töôùng baàm xanh, töôùng bò truøng aên, töôùng tan raõ, töôùng xöông traéng, töôùng ñoát chaùy;boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Taêng, nieäm Giôùi, nieäm xaû, nieäm thieân, nieäm ñieàu laønh; nieäm hôi thôû, nieäm thaân, nieäm cheát; ñoù goïi laø phaùp laønh theá gian. Nhöõng gì laø phaùp chaúng laønh? Cöôùp maïng keû khaùc, khoâng cho maø laáy, taø daâm, noùi doái, noùi hai löôõi, noùi aùc, noùi phi thôøi, tham duïc, naõo haïi, taø kieán, möôøi baát thieän ñaïo; aáy goïi laø phaùp chaúng laønh. Theá naøo laø phaùp höõu kyù? Hoaëc phaùp laønh hoaëc phaùp chaúng laønh; aáy

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 44 6 laø phaùp höõu kyù. Nhöõng gì laø phaùp voâ kyù? Thaân nghieäp, khaåu nghieäp, yù nghieäp voâ kyù, boán ñaïi voâ kyù; Naêm uaån, Möôøi hai nhaäp, Möôøi taùm giôùi voâ kyù, quaû baùo voâ kyù; aáy goïi laø phaùp voâ kyù. Nhöõng gì laø phaùp theá gian? Phaùp theá gian laø Naêm uaån, Möôøi hai nhaäp, Möôøi taùm giôùi, Möôøi thieän ñaïo, Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh voâ saéc, aáy goïi laø phaùp theá gian. Nhöõng gì laø phaùp xuaát theá gian? Boán nieäm xöù, Boán Chaùnh caàn, Boán Nhö yù tuùc, Naêm Caên, Naêm Löïc, Baûy Giaùc phaàn, Taùm Thaùnh ñaïo, cöûa khoâng giaûi thoaùt, cöûa Voâ töôùng giaûi thoaùt, cöûa Voâ taùc giaûi thoaùt, ba Caên voâ laäu laø caên chöa bieát muoán bieát, caên bieát, caên ñaõ bieát; ba Tam- muoäi laø Tam-muoäi coù giaùc coù quaùn, Tam-muoäi khoâng giaùc coù quaùn, Tam-muoäi khoâng giaùc khoâng quaùn, hoaëc minh, giaûi thoaùt, nieäm, tueä, chaùnh öùc, taùm boäi xaû. Nhöõng gì laø taùm? Ñoù laø trong coù saéc töôùng ngoaøi quaùn saéc, laø boäi xaû ñaàu; trong khoâng saéc töôùng ngoaøi quaùn saéc, laø boäi xaû hai; tònh boäi xaû thaân taùc chöùng, laø boäi xaû ba; vöôït qua heát thaûy töôùng saéc, dieät töôùng höõu ñoái, khoâng nieäm heát thaûy dò töôùng, vaøo voâ bieân hö khoâng xöù, laø boäi xaû boán;

vöôït qua heát thaûy voâ bieân hö khoâng xöù, vaøo nhaát thieát voâ bieân thöùc xöù, laø boäi xaû naêm; vöôït qua heát thaûy voâ bieân thöùc xöù, vaøo voâ sôû höõu xöù, laø boäi xaû saùu; vöôït qua heát thaûy voâ sôû höõu xöù, vaøo phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, laø boäi xaû baûy; vöôït qua heát thaûy phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, vaøo dieät thoï töôûng ñònh, laø boäi xaû taùm. Ñònh chín thöù lôùp laø lìa duïc lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, lìa duïc sinh hyû laïc, vaøo Sô thieàn; dieät caùc giaùc quaùn beân trong thanh tònh neân nhaát taâm, khoâng giaùc khoâng quaùn, ñònh sinh hyû laïc, vaøo Nhò thieàn; lìa hyû neân haønh xaû, thoï thaân vui, thaùnh nhaân noùi ñöôïc xaû ñöôïc, nieäm haønh laïc, vaøo Tam thieàn; döùt hyû laïc, tröôùc heát dieät öu khoå, haønh xaû khoâng khoå khoâng vui, nieäm thanh tònh, vaøo Töù thieàn; vöôït qua heát thaûy töôùng saéc, dieät töôùng höõu ñoái, khoâng nghó ñeán heát thaûy dò töôùng, vaøo voâ bieân hö khoâng xöù; vöôït qua heát thaûy voâ bieân hö khoâng xöù, vaøo heát thaûy voâ bieân thöùc xöù; vöôït qua heát thaûy voâ bieân thöùc xöù, vaøo voâ sôû höõu xöù; vöôït qua heát thaûy voâ sôû höõu xöù, vaøo phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù; vöôït qua heát thaûy phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, vaøo dieät thoï töôûng ñònh. Laïi coù phaùp xuaát theá gian laø noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, Möôøi löïc, Boán khoâng sôï, Boán voâ ngaïi, Möôøi taùm phaùp khoâng chung, Nhaát thieát trí cuûa Phaät, aáy goïi laø phaùp xuaát theá gian. Nhöõng gì laø phaùp höõu laäu? Ñoù laø naêm thoï uaån, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi, saùu chuûng, saùu xuùc, saùu thoï, boán thieàn cho ñeán boán ñònh voâ saéc, aáy goïi laø phaùp höõu laäu. Nhöõng gì laø phaùp voâ laäu? Ñoù laø Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm

phaùp khoâng chung vaø Nhaát thieát trí, aáy goïi laø phaùp voâ laäu. Nhöõng gì laø phaùp höõu vi? Ñoù laø hoaëc phaùp sinh, truï, dieät, coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc, naêm uaån cho ñeán thoï do yù xuùc laøm nhaân duyeân sinh ra, Boán nieäm xöù, cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung, vaø Nhaát thieát trí; aáy goïi laø phaùp höõu vi. Nhöõng gì laø phaùp voâ vi? Ñoù laø phaùp chaúng sinh, chaúng truù, chaúng dieät, hoaëc nhieãm heát, saân heát, si heát, nhö nhö, baát dò, phaùp töôùng, phaùp taùnh, phaùp truï, thaät teá v.v... aáy goïi laø phaùp voâ vi. Nhöõng gì laø phaùp chung? Ñoù laø Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh voâ saéc; nhö vaäy goïi laø phaùp chung. Nhöõng gì goïi laø phaùp khoâng chung? Ñoù laø Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung; aáy laø phaùp khoâng chung. Boà-taùt ma-ha-taùt ñoái vôùi phaùp töï töôùng khoâng aáy, khoâng neân chaáp tröôùc, khoâng lay ñoäng; Boà-taùt cuõng neân bieát heát thaûy phaùp khoâng hai töôùng, khoâng lay ñoäng; aáy goïi laø nghóa Boà-taùt. LUAÄN: Hoûi: Côù sao Tu-boà-ñeà tröôùc hoûi phaùp laønh theá gian, sau hoûi phaùp xuaát theá gian? Ñaùp: Tröôùc hoûi thoâ, sau hoûi teá. Tröôùc bieát töôùng theá gian, sau môùi coù theå bieát töôùng xuaát theá gian. Phaùp laønh theá gian laø bieát coù quaû baùo toäi phöôùc, coù ñôøi nay ñôøi sau, coù theá gian, coù Nieát-baøn. Coù caùc thaùnh hieàn, Phaät v.v... ñôøi nay ñôøi sau, vaø chöùng thaät töôùng caùc phaùp; hieáu thuaän cha meï cho ñeán möôøi nieäm vaø ñuùng nhö phaùp coù ñöôïc taøi vaät cuùng döôøng cung caáp Sa-moân,

Baø-la-moân. Sa-moân laø ngöôøi xuaát gia caàu ñaïo. Baø-la-moân laø ngöôøi hoïc vaán taïi gia. Hai haïng ngöôøi naøy ôû theá gian laøm ñöôïc vieäc khoù laøm, lôïi ích chuùng sinh, ñaùng neân cuùng döôøng. Toân tröôûng laø ñoái vôùi chuù baùc, chò, anh, cung kính cuùng döôøng, ñoù laø caùch tu ôû nhaø. Boá thí, trì giôùi, tu ñònh, khuyeán ñaïo, nhö ôû phaåm ñaàu ñaõ noùi. Phöông tieän sinh phuùc ñöùc nhö laø saùm hoái, tuøy hyû, thænh Phaät truï laâu ôû ñôøi khoâng Nieát-baøn, Chuyeån phaùp luaân, nhö tuy tu haønh Khoâng, khoâng chaáp tröôùc Khoâng, trôû laïi tu haønh caùc phaùp laønh. Do caùc phöông tieän nhö vaäy sinh caùc phöôùc ñöùc. Möôøi thieän ñaïo cho ñeán boán ñònh voâ saéc, nhö tröôùc ñaõ noùi. Trong möôøi nieäm, taùm vieäc nhö tröôùcñaõ noùi. Nieäm ñieàu laønh laø tö duy nhaân duyeân nghieäp laønh, cheá phuïc taâm mình. Laïi nöõa, Nieát-baøn laø phaùp chaân thieän, thöôøng buoäc taâm nieäm töôûng Nieát-baøn, aáy laø nieäm thieän.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 44 8

Thaân nieäm töùc laø thaân nieäm xöù. Traùi vôùi phaùp laønh goïi laø phaùp baát thieän. Phaùp voâ kyù laø taâm oai nghi, taâm coâng xaûo, taâm bieán hoùa vaø laø khôûi thaân nghieäp, khaåu nghieäp; tröø naêm uaån thieän vaø baát thieän, ngoaøi ra naêm uaån khaùc vaø hö khoâng voâ vi, phi traïch dieät voâ vi v.v... Phaùp theá gian laø naêm uaån hoaëc thieän, hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù; möôøi hai nhaäp, taùm voâ kyù coù boán möôi ba loaïi, möôøi taùm giôùi, taùm voâ kyù coù möôøi ba loaïi. Möôøi thieän ñaïo, boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, aáy laø phaùp laønh, ngöôøi phaøm phu coù theå thaønh ñöôïc. Laïi, töï khoâng theå ra khoûi theá gian neân goïi laø phaùp theá gian. Phaùp xuaát theá gian laø Ba möôi baûy ñaïo phaåm, Ba moân giaûi thoaùt, Ba caên voâ laäu, Ba Tam-muoäi, nhö tröôùc noùi. Minh laø ba minh, giaûi thoaùt laø höõu vi giaûi thoaùt, voâ vi giaûi thoaùt. Nieäm laø möôøi nieäm. Tueä laø möôøi trí tueä. Chaùnh öùc laø quaùn theo thaät töôùng caùc phaùp, nhö quaùn theo thaân phaùp, goác cuûa heát thaûy phaùp laønh. Laïi nöõa, Taùm boäi xaû, Chín ñònh thöù lôùp, Möôøi taùm khoâng, Möôøi löïc, Boán voâ sôû uùy, Möôøi taùm phaùp khoâng chung, nhö ñaõ noùi roäng ôû tröôùc. Boán nieäm xöù v.v... aáy, nhaát taâm vì ñaïo vaäy. Laïi, Taùm boäi xaû, Chín ñònh thöù lôùp v.v... phaøm phu khoâng theå chöùng ñöôïc, neân goïi noù laø phaùp xuaát theá gian. Nieäm, tueä, chaùnh öùc tuy coù coù hai thöù laø theá gian vaø xuaát theá gian, trong ñaây chæ noùi veà xuaát theá gian. Phaùp höõu laäu laø Naêm uaån, Boán thieàn, Boán ñònh voâ saéc. Phaùp voâ laäu laø phaùp chaúng phaûi theá gian, ñoù laø Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung. Phaùp höõu vi löôïc noùi coù ba töôùng laø sinh, truï, dieät, raøng buoäc ba coõi vaø Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung. Tuy laø phaùp voâ vi, song vì phaùp coù taïo taùc, aáy laø phaùp höõu vi. Traùi vôùi töôùng höõu vi goïi laø phaùp voâ vi. Laïi nöõa, dieät caùc phieàn naõo ba ñoäc v.v... naêm uaån khoâng coøn thöù lôùp noái nhau; nhö nhö, phaùp töôùng, phaùp taùnh, phaùp truï, thaät teá v.v... aáy goïi laø phaùp voâ vi. Hoûi: Saéc nhö nhö, saéc khoâng lìa nhö nhö, nhö nhö khoâng lìa saéc, saéc laø höõu vi, laøm sao nhö nhö laø voâ vi ñöôïc? Ñaùp: Saéc coù hai thöù: 1. Saéc do maét thòt keû phaøm phu öùc töôûng phaân bieät. 2. Saéc thaät töôùng do taâm thaùnh nhaân bieát ñöôïc,

nhö Nieát-baøn. Saéc

cuûa phaøm phu bieát goïi laø saéc, saéc aáy vaøo trong nhö nhö laïi chaúng sinh chaúng dieät. Nhö phaùp höõu vi tuy laø naêm uaån maø coù caùc danh töï laø möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi, nhaân duyeân v.v... Phaùp voâ vi tuy coù ba thöù cuõng phaân bieät nhieàu danh töï laø nhö nhö, phaùp töôùng, phaùp taùnh, phaùp truï, thaät teá v.v... Phaùp chung laø choã sinh, choã vaøo cuûa phaøm phu vaø thaùnh nhaân, vì chung neân goïi laø phaùp chung. Phaùp chaúng chung laø Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung. Boà-taùt phaân bieät bieát moãi moãi töôùng cuûa caùc phaùp, phaùp aáy theo nhaân duyeân hoøa hôïp sinh, neân khoâng coù töï taùnh, vì khoâng coù töï taùnh neân taùnh khoâng. Boà-taùt truù trong phaùp voâ chöôùng ngaïi aáy khoâng lay ñoäng, vì duøng phaùp moân baát nhò nhaäp maø vaøo heát thaûy phaùp khoâng lay ñoäng vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.